

Jorma Paavoselle Seth Wichmann -palkinto

”Tämän päivän tutkimus on huomispäivän hoitoa”

Synnytys- ja naistentautiopin professori Jorma Paavonen sai Suomen Gynekologiyhdistyksen myöntämän varttuneen tutkijan Seth Wichmann -palkinnon.

Minkälainen työympäristö HYKS:n naistenklinikka on?

Naistenklinikka on yksi Euroopan suurimmista naistentautien ja synnytysten osaamiskeskuksista, joka tarjoaa näköalapaikan naistentautien tutkimuksen ja hoidon ytimeen. Naistensairaalassa hoidetaan noin 15 000 synnytystä vuodessa, mikä lienee Euroopan ennätys. Strategisina tavoitteinamme ovat potilaslähtöinen ja oikea-aikainen hoito sekä laadukas tutkimus ja opetus.

Mitkä ovat tärkeimpiä viime aikojen tutkimushavaintojasi?

Tutkimustuloksemme kannustavat klamydian ja papilloomavirusten aiheuttamien gynekologisten tulehdussairauksien ehkäisyyn. HPV-rokote on tullut tunnetuksi ja levinnyt maailmanlaajuiseen käyttöön, mikä vähentänee lähivuosina merkittävästi kohdunkaulan syöpää ja sen esiasteita. Rokotuksen vaikuttavuudesta HPV-tautitaakkaan on jo merkittäviä havaintoja monista maista.

VuoKKo-tutkimuksemme Mirenasta ja kohdunpoistosta on muuttanut menorragian koko hoitoprosessia sekä meillä että muualla. Kohdunpoistoleikkauksiakin tehdään nykyään

puolet vähemmän aikaisempaan verrattuna.

Yksi kliinisestä praktiikasta esiin noussut ongelma on vulvodynia, joka pilaa monen naisen elämänlaatua. Kehittämämme pragmaattinen vulvodynian hoitopolku on muuttanut hoitokäytäntöä ja osoittautunut harvinaisen toimivaksi.

Miten päädyit gynekologisten infektioiden tutkimukseen?

Aloitin tutkimuksen 1970-luvun puolivälissä toimiessani apulaislääkärinä naistenklinikassa. Väitöskirjani käsitteli klamydian aiheuttamia genitaali-infektioita.

Klamydiatutkimus on jatkunut. Uusimmissa väitöskirjoissa on kartoitettu klamydiainfektioiden epidemiologiaa sekä genetiikkaa. Tuoreimmat tulokset osoittavat klamydiainfektioiden aiheuttaman tautitaakan vähentyneen. Havainto perustuu seerumipankkilöydöksiin ja hoitoilmoitusrekisteriin. Uusin tutkimus osoittaa lisäksi klamydian herättämän puolustusreaktion voimakkuuden olevan geneettisesti säädelty ja geneettisen alttiuden voimakkaaseen tulehdusvasteeseen lisäävän alttiutta kudosaaurioiden kehittymiseen.

Miten rekisteritutkimukset auttavat potilastyössä?

Suomi on biopankkien ja terveysrekisterien paratiisi. Kliiniset tutkijat ovat löytäneet terveysrekisterit ja hyödyntävät niitä aiempaa enemmän. Oiva esimerkki on löydetty yhteys kohdunkaulan syövän esiasteiden kirurgisten hoitojen ja raskaushäiriöiden välillä. Rekisteritutkimukset osoittavat kiistatta näiden hoitojen vähintään kaksinkertaistavan enenaikaisen synnytyksen vaaran. Niiden naisten, joille on tehty esiasteen kirurginen hoito, kuolleisuus on lisääntynyt. Toinen hyvä esimerkki rekisteritutkimuksista on istukan enenaikaisen irtoamisen ennustama tautitaakka. Tämä on tärkeä yhteys, koska raskaus on ikkuna naisen myöhempään terveyteen.

Mitä obstetrisessa tutkimuksessa tapahtuu?

Minna Tikkasen ja Leena Rahkosen väitöksistä alkanut obstetrisen tutkimus on sittemmin kasvanut suureksi tutkimusohjelmaksi, jossa pyritään vastaamaan päivystysobstetriikan haasteisiin ja hoitokäytäntöjen kehittämiseen. Obstetriikka kattaa noin kaksi kolmasosaa HYKS:n naistentauti- ja synnytystoiminnasta. Yksi tärkeimmistä tavoitteista on parantaa piilevän kohdunsisäisen lapsivesi-infektion diagnostiikkaa lapsivesipunktion ja uusien lapsivesibiomarkkereiden avulla. Tavoitteena on hyvän POC-

pikatestin (point of care) kehittäminen.

Mikä on päivystysobstetriikan suurin ongelma nykyisin?

Istukan vaikeat kiinnittymishäiriöt ovat lisääntyneet keisarileikkausten lisääntymisen myötä. HYKS on mukana EU-yhteistyössä vaikeiden istukan kiinnittymishäiriöiden diagnostiikassa ja hoidossa. Istukan kiinnikasvaminen kohtulihakseen (abnormally invasive placenta, AIP) on hengenvaarallinen raskauskomplikaatio, joka johtaa massiivisiin verenvuotoihin sekä suuriin kirurgisiin vitaali-indikaatiolla tehtäviin päivystystoimenpiteisiin kuten hätäkohdunpoistoon. Ilman näitä kirurgisia toimenpiteitä potilas saattaisi menehtyä. Obstetrikot kymmenestä EU-maasta ovat perustaneet yhteistyöverkoston, joka kerää kokemuksia AIP-tapausten hoidosta. Tarkoituksena on parantaa ja yhdenmukaistaa vaikean plasentaatiohäiriön hoitokäytäntöjä sekä laatia uusi hoitosuositus.

Miten ja miksi kliinistä tutkimustyötä tulisi vaalia?

Tutkimus, opetus ja kliininen potilastyö muodostavat yliopistosairaalan perustan. Opetuksen ja tutkimuksen tulee kuulua jokaisen yliopistosairaalan lääkäriin toimenkuvaan. Innostusta kliiniseen tutkimukseen pitää parantaa, jotta tutkijalääkärit saa-

vat virkavapautta tutkimustyötä varten. Tutkijapaikkojen määrää pitää lisätä erityisesti kliinisessä lääketieteessä. Senioritutkijoiden vastuu nuorten tutkijoiden hyvästä ohjauksesta lisääntyy. Ajoittaisista ongelmista huolimatta kliinisen tutkimuksen tulevaisuus Suomessa näyttää hyvältä tai jopa loistavalta, ainakin kun seuraa innostuneita nykyväitöskirjatutkijoita. On hyvä muistaa, että tämän päivän tutkimus on huomispäivän hoitoa, josta potilaamme tulevat hyötymään. Meidän on epäiltävä olemassa olevaa tietoa ja ravisteltava tiedon rajoja.

Kliiniset tutkijatkin vertailevat tieteellistä tuotantoaan h-indeksillä.

Mikä on oma h-indeksisi?

Viime vuodenvaihteen seutuvilla se oli 56 ja on edelleen suurentunut tasaisesti.

Miten rentoudut työkiireistä?

Minulle on kertynyt työn ulkopuolisia vaativia harrastuksia niin monta, että on joskus mukavaa päästä töihin lepäämään!

Pitääkö paikkansa, että lempi-tv-ohjelmasi on Koirakuiskaaja?

Kyllä! Valitettavasti Koirakuiskaaja on nyt tauolla. Toisaalta olen jo siinä määrin sitoutunut ja kurssit käynyt koiraihminen itsekin, että alan pärjätä ilman Koirakuiskaajan apua. ■

TOIMITUS